

101. Perjantaina 24 päivänä syyskuuta 1993

kello 13

Päiväjärjestys		S.
Ilmoituksia	Valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta	2781
Vaaleja:	S. Hallituksen esitys n:o 317/1992 vp Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10	
1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit	Esitellään:	2777
Ainoa käsittely:	6) Hallituksen esitys n:o 143 verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi	2783
2) Valtioneuvoston periaatepäätös Imatran Voima Oy:n ja Teollisuuden Voima Oy:n hakemukseen ydinvoimalaitosyksikön rakentamisesta	7) Hallituksen esitys n:o 144 laiksi lääninoikeuslain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta	2778
Valtioneuvoston periaatepäätös Talousvaliokunnan mietintö n:o 21	8) Hallituksen esitys n:o 145 laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta	„
Toinen käsittely:	9) Hallituksen esitys n:o 146 laiksi polttoaineverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta	„
3) Ehdotus laiksi valuuttalain muuttamisesta	10) Hallituksen esitys n:o 147 laeiksi pöytäkirjajärjestyksen muuttamisesta	2780
Hallituksen esitys n:o 112 Talousvaliokunnan mietintö n:o 27	11) Hallituksen esitys n:o 148 laiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 15 §:n muuttamisesta	„
4) Ehdotukset laeiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain ja osuuskuntalain muuttamisesta	12) Ed. Kohijoen ym. lakialoite n:o 34 laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta	„
Hallituksen esitys n:o 41 Talousvaliokunnan mietintö n:o 28	13) Ed. Nikulan ym. lakialoite n:o 35 laiksi polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta	2784
Ensimmäinen käsittely:		
5) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon, valtiopäiväjärjestyksen sekä val-		

14) Asetus 10 päivältä syyskuuta 1993 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Haitia koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämistä annetun asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta (A 7) 2784

Pöydällepanoa varten esitellään:

15) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksestä Pohjoismaiden välillä tehdyn yhteistyösopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen hyväksymisestä (HE 90) .....

16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 29 hallituksen eduskunnalle antaman kertomuksen johdosta niistä jatkotoimenpiteistä, joihin eduskunnan tekemät muistutukset ja ehdotukset Wärtsilä Meriteollisuus Oy:n toiminnan tukemisesta valtion ja valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden varoin ja toimenpitein ovat antaneet aiheita (K 7) .....

17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 30 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös sokerin tullin ja vientimaksun väliaikaisesta muuttamisesta (VNP 1) .....

18) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 9 valtioneuvoston kulttuuripoliittisesta selonteosta 1993 .....

19) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksestä laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n muuttamisesta (HE 123) .....

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa olevaksi ed. Pelttari.

S. Ilmoitusasiat:

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 419, 423 ja 431. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Edustajien istumajärjestys

P u h e m i e s : Ed. Riihijärvi on ilmoittanut eduskunnan puhemiehelle, että hän on 8 päivänä syyskuuta 1993 eronnut Suomen Maaseudun Puolueen eduskuntaryhmästä ja muodostanut oman eduskuntaryhmänsä nimellä Suomalainen Rintama. Eduskunnan työjärjestyksen 7 §:n mukaan kansliatoimikunnan on tehtävä ehdotus edustajaryhmien keskinäisestä istumajärjestyksestä täysistuntosalissa. Tämän johdosta kansliatoimikunta ehdottaa eduskunnan 5 päivänä huhtikuuta 1991 hyväksymää istumajärjestyksestä muuttavaksi siten, että Suomalainen Rintama-nimiselle eduskuntaryhmälle varataan paikka keskustan ja sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän välillä Suomen Maaseudun Puolueen eduskuntaryhmän eteen.

Kansliatoimikunnan ehdotus hyväksytään.

Liikennevaliokunnan jäsenet

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että valiokunta-paikkojen järjestelyä varten pyytää ed. Saari vapautusta liikennevaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että liikennevaliokunnan täydennysvaali toimitetaan ensi tiistain täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi tiistaina kello 11.

Eduskunnan pankkivaltuutettujen täydennys

P u h e m i e s : Luetaan eduskunnan pankkivaltuutettujen vaalia koskeva eduskunnan valitsijamiesten kirjelmä.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnan valitsijamiehet
24 päivänä syyskuuta 1993
N:o 5

Eduskunnalle

Eduskunnan valitsijamiehet kunnioittaen ilmoittavat, että he ovat tänään valinneet eduskunnan pankkivaltuutetuksi pankkivaltuutettujen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi

kauppatieteiden maisteri Olavi Ala-Nissilän vapautuksen saaneen valtiotieteen kandidaatti Seppo Kääriäisen sijaan

sekä määränneet kaupunkitarkastaja Kalevi Mattilan kuulumaan suppeampaan pankkivaltuustoon 1. varajäsenenään varatuomari Anneli Jääteenmäki ja 2. varajäsenenään kauppatieteiden maisteri Olavi Ala-Nissilä.

Valitsijamiesten puolesta:

Kimmo Sasi
Puheenjohtaja

Ritva Bäckström
Sihteeri”

Eduskunnan kirjaston hallituksen täydennys

P u h e m i e s : Luetaan eduskunnan kirjaston hallituksen jäsenten vaalia koskeva eduskunnan valitsijamiesten kirjelmä.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnan valitsijamiehet
24 päivänä syyskuuta 1993
N:o 4

Eduskunnalle

Eduskunnan valitsijamiehet kunnioittaen ilmoittavat, että he ovat tänään valinneet Eduskunnan kirjaston hallituksen jäseneksi 24 päivästä syyskuuta 1993 lukien vs. apulaisprofessori Anne Eskelisen vapautuksen saaneen professori Raimo Väyrysen sijaan ja varajäseneksi 1 päivästä lokakuuta 1993 lukien apulaisprofessori em. Martti Noposen vapautuksen saaneen valtiotieteen lisensiaatti Marja Keräsen sijaan Eduskun-

nan kirjaston hallituksen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Valitsijamiesten puolesta:

Kimmo Sasi
Puheenjohtaja

Ritva Bäckström
Sihteeri”

P u h e m i e s : Eduskunta päättäneen ilmoittaa kirjaston hallituksen täydennysvaalista opetusministeriölle.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 1) asiana on erikoisvaliokuntien täydennysvaalit.

Kun perustuslakivaliokunnan, lakivaliokunnan, ulkoasiainvaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan, puolustusvaliokunnan ja talousvaliokunnan täydennysvaaleja varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistoissa, jotka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokuntien jäseniksi ja varajäseniksi ehdotettu valittaviksi yhtä monta kuin vaaleissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaalit ovat yksimieliset ja että valituiksi ovat tulleet ehdokaslistojen mukaisesti:

perustuslakivaliokuntaan jäseneksi ed. Vuoristo ja häneltä vapautuvalle varajäsenen paikalle ed. Rask,

lakivaliokuntaan jäseneksi ed. V. Laukkanen ja ed. Rossi,

ulkoasiainvaliokuntaan jäseneksi ed. Lipponen ja häneltä vapautuvalle varajäsenen paikalle ed. Kalliomäki,

maa- ja metsätalousvaliokuntaan jäseneksi ed. Koistinen ja häneltä vapautuvalle varajäsenen paikalle ed. Puhakka,

puolustusvaliokuntaan jäseneksi ed. Björkenheim ja

talousvaliokuntaan jäseneksi ed. Kekkonen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Valtioneuvoston periaatepäätös Imatran Voima Oy:n ja Teollisuuden Voima Oy:n hakemukseen ydinvoimalaitosyksikön rakentamisesta

Ainoa käsittely

Valtioneuvoston periaatepäätös

Talousvaliokunnan mietintö n:o 21

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 21. Keskustelu asiasta julistettiin viime keskiviikkona pidetyssä istunnossa päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Ranta ed. M. Laukkasen kannattamana ehdottanut päätettäväksi:

”Käsiteltyään valtioneuvoston 25. helmikuuta 1993 tekemän periaatepäätöksen uuden ydinvoimalaitosyksikön rakentamisesta eduskunta edellyttää, että

— ominaiskulutusta alennetaan kaikilla energian käytön sektoreilla,

— ydinvoiman käytön lisääntyminen johtaa kivihiihien käytön vähentymiseen,

— maakaasun käyttöä lisätään nykyisen putkiverkon alueella, jolla käytöllä korvataan hiilellä ja öljyllä tuotettua energiaa,

— pikaisesti selvitetään maakaasun hankinnan monipuolistaminen,

— hallitus ennen lopullisia ratkaisuja uuden ydinvoimalan rakentamisesta turvaa kotimaisen energian riittävän lisääntymisen,

— ydinvoimalahankkeen kotimaisuusaste ja työllistävä vaikutus turvataan; riippuvuutta sähkön tuonnista vähennetään,

— ydinenergian käytön turvallisuus taataan hyödyntämällä parasta saatavilla olevaa alan teknologiaa ja että käyttöönottoluvan myöntämisen yhteydessä saadaan luvan hakijoilta hyväksyttävä selvitys jätteiden loppusijoituksesta ja

— edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamisesta annetaan eduskunnalle erillinen kokonais-selvitys,

ja edellä sanotun perusteella eduskunta päättää, että tässä tarkoitettu valtioneuvoston periaatepäätös jää voimaan.”

Ed. Nyby ed. Nordmanin kannattamana on ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää mahdollisuuden, miten lähitulevaisuudessa sähkön tuotantoa voitaisiin turvata kotimaisilla kaasukäyttöisillä dieselveimaloilla.”

Ed. Myller ed. Vanhasen kannattamana on ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Hyväksyttyään talousvaliokunnan ehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus tuo syyssistuntokau-

den kuluessa eduskuntaan uuden, tähän päätökseen pohjautuvan energiapoliittisen selonteon Suomen energiahuollon järjestämisestä. Selonteossa on esitettävä energian säästöön ja energian käytön tehostamiseen sekä hiilidioksidipäästöjen ja muiden ympäristöhaittojen vähentämiseen tähtäävät konkreettiset toimet. Näihin tulee sisältyä energian käyttöön kohdistuvat, asteittain toteutettavat ympäristöverot aikatauluineen. Samalla eduskunta kiirehtii maakaasun hankinnan monipuolistamiseksi ja biopolttoaineiden käytön lisäämiseksi tarvittavia toimia sekä Rion ilmastopöytäkirjan ratifioinnin saattamista eduskunnan käsiteltäväksi.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

P u h e m i e s : Äänestyksissä ehdotan menettäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Rannan ehdotuksesta mietintöä vastaan. Ed. Nybyn ja ed. Myllerin ehdotukset ovat erillisiä, ja niistä äänestetään erikseen mietintöä vastaan. Mikäli eduskunta hyväksyy mietinnön ed. Rannan ehdottamalla tavalla muutettuna, ed. Myllerin ehdotus katsotaan kuitenkin rauenneeksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on näissä äänestyksissä äänestänyt.

Periaatepäätöksen kumoaminen

Mietintö ”jaa”, ed. Rannan ehdotus ”ei”.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aho R., Alaranta, Alho, Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Aula, Backman, Bell von, Biaudet, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Hämäläinen, Isohookana-Asunmaa, Jaakonsaari, Jansson, Jurva, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kallis, Kankaanniemi, Kasurinen, Kautto, Koistinen, Komi, Korhonen, Koski, Kuittinen, Kuuskoski, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahti-Nuutila, Laine, Laivoranta, Laukkanen V., Leppänen J., Leppänen P., Lindqvist, Luukkainen, Malm, Metsämäki, Mutttilainen, Myller, Mäkelä, Mäkipää, Mölsä, Nikula, Nordman,

Norrback, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paloheimo, Pekkarinen, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Polvi, Polvinen, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Rask, Rehn O., Renlund, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Rossi, Ryytänen, Rätty, Saapunki, Saari, Seivästö, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Taina, Takala, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Urpilainen, Vanhanen, Vehkaoja, Vihriälä, Viljamaa, Vistbacka, Väistö, Wahlström ja Westerlund.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Ala-Harja, Ala-Nissilä, Anttila S-L., Antvuori, Björkenheim, Donner, Dromberg, Heikkinen, Huuhtanen, Håkämies, Ihämäki, Iivari, Jokiniemi, Jouppila, Juhantalo, Järvilahti, Kalli, Kalliomäki, Kanerva, Karhunen, Kauppinen, Kekkonen, Kemppainen, Kivelä, Kohijoki, Korkeaaja, Korva, Koskinen, Kääriäinen, Lahikainen, Lahtinen, Laitinen, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Liikkanen, Lindroos, Linnainmaa, Lipponen, Louekoski, Louvo, Luhtanen, Luttinen, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Niinistö, Näsi, Ollila, Paasio, Perho-Santala, Pesälä, Pokka, Pura, Ranta, Rauramo, Rehn E., Renko, Roos T., Rusanen, Rönnholm, Röntynen, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Suhola, Tiuri, Toivonen, Turunen, Törnqvist, Ukkola, Uosukainen, Varpasuo, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki, Väyrynen ja Zyskowitz.

Poissa äänestyksestä ovat edustajat Mäki-Hakola ja Pelttari.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 90 ei-ääntä; poissa 2. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Perustelut

Äänestys ed. Nybyn ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Nybyn ehdotus ”ei”.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Aula, Huuhtanen, Håkämies, Isohookana-Asun-

maa, Jokiniemi, Juhantalo, Kalli, Kanerva, Kivelä, Koistinen, Koski, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lehtinen, Louvo, Mattila, Mäki-Hakola, Niinistö, Ollila, Pekkarinen, Pesälä, Pietikäinen S., Pokka, Rauramo, Rusanen, Saapunki, Saari, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Taina, Takala, Turunen, Ukkola, Uosukainen, Varpasuo, Viinanen, Virrankoski, Väistö, Väyrynen ja Zyskowitz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Alho, Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Biaudet, Dromberg, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari, Jansson, Jurva, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalliomäki, Kallis, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Kohijoki, Korhonen, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen J., Leppänen P., Lindqvist, Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Malm, Metsämäki, Morri, Muttilainen, Myller, Mäkelä, Mäkipää, Nikula, Nordman, Ojala A., Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Pietikäinen M., Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Rehn O., Renlund, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rossi, Ryytänen, Rätty, Rönnholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Tennilä, Tiuri, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Urpilainen, Vanhanen, Vehkaoja, Vihriälä, Viljamaa, Vistbacka, Vähäkangas, Vähänäkki, Wahlström ja Westerlund.

”Tyhjää” äänestävät seuraavat edustajat:

Anttila S-L., Antvuori, Björkenheim, Donner, Heikkinen, Hiltunen, Ihämäki, Järvilahti, Jääskeläinen, Kankaanniemi, Karhunen, Kauppinen, Kemppainen, Komi, Korkeaaja, Korva, Laakkonen, Laukkanen V., Lax, Lehtosaari, Liikkanen, Linnainmaa, Markkula, Moilanen, Mölsä, Näsi, Perho-Santala, Puhakka, Pura, Renko, Röntynen, Saario, Seivästö, Suhola, Toivonen, Viljanen ja Vuorensola.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Jouppila, Norrback, Nyby, Ojala O., Pelttari, Rehn E. ja Vuoristo.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 49 jaa- ja 106 ei-ääntä, 37 tyhjää; poissa 7. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Nybyn ehdotuksen.

Äänestys ed. Myllerin ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Myllerin ehdotus ”ei”.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Alaranta, Dromberg, Huuhtanen, Häkämies, Isohookana-Asunmaa, Jokiniemi, Kallis, Kanerva, Koski, Lahtinen, Laukkanen V., Laurila, Lehtinen, Linnainmaa, Louvo, Mattila, Mäki-Hakola, Ollila, Pekkarinen, Pesälä, Pokka, Rauramo, Renko, Rusanen, Saari, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Vihriälä, Viinanen, Virrankoski, Väyrynen ja Zyskowicz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alho, Andersson, Anttila U., Antvuori, Apukka, Astala, Aula, Backman, Bell von, Biaudet, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Ihämäki, Jaakonsaari, Jansson, Jurva, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalliomäki, Karhunen, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Koistinen, Korhonen, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuutila, Laine, Laitinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Lax, Leppänen J., Leppänen P., Liikkanen, Lindqvist, Lindroos, Lipponen, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Malm, Markkula, Metsämäki, Muttilainen, Myller, Mäkelä, Mäkipää, Mölsä, Nikula, Nordman, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Polvi, Polvinen, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Rehn O., Renlund, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rossi, Ryytänen, Rätty, Rönholm, Saapunki, Savela, Seivästö, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Taina, Takala, Tennilä, Tiuri, Toivonen, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Uosukainen, Urpilainen, Vanhanen, Vehkaoja, Viljamaa, Vistbacka, Vähäkangas, Vähänäkki, Väistö, Wahlström ja Westerlund.

”Tyhjää” äänestävät seuraavat edustajat:

Anttila S-L., Björkenheim, Donner, Heikkinen, Hiltunen, Iivari, Juhantalo, Järvilahti, Jääskeläinen, Kalli, Kankaanniemi, Kauppinen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Komi, Korkea-oja, Korva, Laakkonen, Lehtosaari, Moilanen, Niinistö, Näsi, Perho-Santala, Pura, Röntynen, Saario, Savolainen, Suhola, Ukkola, Varpasuo, Viljanen ja Vuorensola.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Jouppila, Louekoski, Morri, Norrback, Peltari, Rehn E., Turunen ja Vuoristo.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 34 jaa- ja 124 ei-ääntä, 33 tyhjää; poissa 8. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Myllerin ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi valuuttalain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 112

Talousvaliokunnan mietintö n:o 27

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 27. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 3, 9 ja 13 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotukset laeiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain ja osuuskuntalain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 141

Talousvaliokunnan mietintö n:o 28

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 28. Ensin sallitaan

asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 20 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 17 e §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon, valtiopäiväjärjestyksen sekä valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 317/1992 vp

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10.

Keskustelu:

Ed. Niinistö : Herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on ollut poikkeuksellisen pitkään valmisteltavana perustuslakivaliokunnassa syistä, jotka eivät ensisijaisesti johdu perustuslakivaliokunnasta vaan siitä, että Eta-sopimuksen voimaantulo on viivästynyt. Kun lisäksi tiedossa on, että myös tässä käsittelyssä asia tullaan pyytämään pöydälle, käyn hyvin lyhyesti ja keskitetysti läpi tämän hallituksen esityksen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen johdosta tehtävistä muutoksista Suomen valtiosääntöön ja perustuslakivaliokunnan siitä antaman mietinnön. Keskityn lähinnä niihin eroavaisuuksiin, joita perustuslakivaliokunta mietinnössään on esittänyt. (Hälinää)

P u h e m i e s (koputtaa): Anteeksi, ed. Niinistö. Kehotan edustajia käymään henkilökohtaiset keskustelunsa tämän salin ulkopuolella ja kuuntelemaan puhujaa. Ed. Niinistö, olkaa hyvä!

P u h u j a : Kiitos. — Jos esityksen päätavoitteet pyrkii lyhyesti luonnehtimaan, tarkoituksena on turvata eduskunnan osallistuminen Eta-päätöksentekoon ja toisaalta varmistaa valtio-

neuvoston toimivalta näissä asioissa. Eduskunnan kannalta ehdotuksen keskeisimmät periaatteet liittyvät eduskunnan tiedonsaantioikeuteen ja osallistumisoikeuteen valmisteluprosessissa, joka ehdotuksen mukaan tapahtuisi paitsi suuressa valiokunnassa myös erityisvaliokunnissa. Näin ollen koko eduskunta, liki kaikki kansanedustajat tulevat kyllä tässä valmisteluprosessissa olemaan mukana.

Ehkä eniten huomiota ehdotuksessa on kiinnittänyt hallitusmuodon muutosesitys, joka toteutetaan uudessa 33 a §:ssä. Siinä on tarkoitus lyödä lukkoon yleinen periaate siitä, miten eduskunta ylipäätään osallistuu Etan tyyppisiin kansainvälisiin asioihin, niiden päätöksentekoon. Samalla tuossa hallitusmuodon säännöksessä lyödään lukkoon myös valtioneuvoston rooli, valtioneuvoston valmistelulta näissä kysymyksissä.

On jonkin verran keskusteltu siitä, tarkoittaa-ko tämä hallitusmuodon muutos jotain muuta kuin esillä olevaa asiaa. Tuollainen epäily on torjuttava. Hallitusmuodon tässä sanamuodossa, johon perustuslakivaliokunta on päätenyt, ei viitata suoranaisesti Eta-sopimukseen, mutta kylläkin 33 a §:n ensimmäisessä momentissa valtiopäiväjärjestykseen, jossa puolestaan on viitattu Eta-sopimukseen. Näin ollen väite siitä, että tässä yhteydessä avautuisi tie myös EY-sopimuksen hyväksymiseen sillä tavalla, ettei eduskunnalla enää olisi tuohon hyväksymiseen nähden valtiosäännön muuttamisesta olevia keinoja, ei pidä alkuunkaan paikkaansa.

Valiokunnan enemmistö on katsonut, ettei hallitusmuotoon ole syytä kirjata sellaisia yksityiskohtia tai viittauksia valtiopäiväjärjestykseen, jotka hallitusmuodon muun rakenteen huomioon ottaen vaikuttaisivat turhan yksityiskohtaisilta.

Valtiopäiväjärjestyksen muutosesityksen osalta valiokunta on kiinnittänyt ensiksikin huomiota siihen, että on syytä pyrkiä aika tarkoin tekemään ero kansainvälisten sopimusten valmistelun ja Etan sekakomitean päätösten valmistelun kesken. Tässä suhteessa valtiopäiväjärjestyksen 48 §:ään valiokunta esittää tarkentavaa sanamuotoa, jolla mm. ulkoasiainvaliokunnan rooli selkiintyisi tässä kysymyksessä.

Edelleen valiokunnassa on käyty runsaasti keskustelua siitä, mikä on täysistuntosalin rooli valmisteluprosessissa. Tässäkin suhteessa valiokunnan mietintö lisää mahdollisuuksia täällä käytävään keskusteluun sillä tavoin, että puhemiesneuvosto voi kulloinkin päättää asian otta-

misesta esille jo lähetekeskustelussa ja siis ennen suuren valiokunnan käsittelyä.

Erityistä huomiota valiokunta on kiinnittänyt myös salassapitosäännöksiin. Hallitus lähti esityksessään liikkeelle siitä, että näissä kysymyksissä noudatettaisiin saman tyyppistä salassapitosäännöstöä kuin on tällä hetkellä säädetty ulkoasiainvaliokunnan osalta. Kun kuitenkin Eta-kysymykset eivät ole samalla tavoin ulkopolitiittisia, valiokunnan enemmistö pitää oikeana, että salaisuussäännökset määräytyisivät suuren valiokunnan ja kunkin erityisvaliokunnan erikseen ottaman kannan mukaisesti. Näin ollen eduskunta tulisi itse määrittelemään sen, mitä se haluaa julkisuuteen ja minkä se katsoo ei-julkiseksi.

Arvoisa puhemies! Tässä on pääpiirteissään esityksen sisältö.

Ed. H e l l e : Arvoisa puhemies! Lakiesityksen tarkoituksena on pysyttää nykyiset toimivaltasuhteet niin pitkälle kuin mahdollista tilanteessa, jossa yhä useampi asia siirtyy kansainvälisen sopimustoiminnan piiriin. Samalla on tarkoituksena se, että eduskunta kykenisi ennakkoon jo käsittelemään näitä asioita ja ilmaisemaan oman mielipiteensä.

Hallitus ilmoittaa esityksessä tarkoituksenaan olevan nimenomaan, että toimivallan jako eri puolien eli eduskunnan, valtioneuvoston ja tasavallan presidentin välillä säilyisi muuttumattomana. Toisaalta on syytä tässä yhteydessä muistuttaa jälleen kerran siitä, että eduskunta on selkeällä enemmistöllä ja jonkin kerran yksimielisestäkin ilmaissut kantansa, että valtaoikeuksia tulee tarkistaa nimenomaan niin, että eduskunnan valtaoikeudet kasvavat ja samoin valtioneuvoston valtaoikeudet kasvavat, mikä tietysti merkitsee sitä, että tasavallan presidentin kirjoitetut oikeudet selkeästi vähenisivät.

Toisin sanoen hallituksen esitys ei toteuta eduskunnan toivomusponsia ja ponsia. Se ei mene siihen suuntaan kuin eduskunta on halunnut. Hyvä on tietysti se, että pyritään edes säilyttämään nykyisellään valtasuhteet.

Perustuslakivaliokunnan mietintö tältä osin ei ole tyydyttävä. Olen pahoillani siitä, että valiokunta ei ole uskaltanut kirjoittaa nimenomaan hallitusmuodon 33 a §:ää selkeäksi ja suhteellisen yksiselitteiseksi ja sellaiseksi, että se toteuttaisi eduskunnan ilmaiseman tahdon.

Tässä yhteydessä lainaan valiokunnan omasta mietinnöstä, jossa se itsekkin toteaa: "Valiokunnan mielestä sääntelyn tällainen epämääräisyys

osaltaan korostaa tasavallan presidentin valtaoikeuksien tarkistamista koskevan uudistustyön tärkeyttä ja kiireellisyyttä." Tätä taustaa vasten onkin selvästi nähtävissä, että ed. Laineen vastalauseessa esitetty muotoilu 33 a §:lle olisi selkeästi parempi ja toteuttaisi eduskunnan tahtoa huomattavasti pidemmälle kuin se muotoilu, johon valiokunta on jäänyt.

Asian yhteydessä on syytä vielä pohdiskella sitä, mitä puolueet todella nyt tahtovat valtaoikeuksien suhteen tapahtuvan. Näyttää valitettavasti siltä, että useat puolueet, varsinkin suurimmat, ovat tällä hetkellä tilanteessa, että niiden presidenttiehdokkaat sanelevat paljon enemmän puolueitten kantoja asiassa kuin puolue-elimet ja puolueet itse. Kun ottaa huomioon, että ainakin muutamat presidenttiehdokkaina esiintyvät henkilöt elävät hyvin pitkälti näköjään jonkinlaisissa yli-ihmiskuvitelmissa, tilanne ei ole terve eikä hyväksyttävissä oleva.

Uudistukset, joihin viittasin ja joista eduskunta on tahtonsa jo useaan kertaan ilmoittanut, eivät näytä tällä hetkellä edistyvän. Komitea, joka mietiskelee ulkopolitiikan vallankäyttöä, on saanutkin jo jatkoaikaa niin, että sen esitykset siirtyvät yli presidentinvaalien. On pelättävissä, että tämä mutkistaa kaiken kaikkiaan näitä asioita luvattoman paljon.

On tietysti niin, että istuvan hallituksen moiniin muihinkaan lupauksiin ei ole ollut juuri luottamista. Mutta näyttää siltä, että myös valtaoikeuksien suhteen saamattomuus on erittäin ilmeistä ja jopa tarkoituksellista toimintaa vastoin eduskunnan ilmaisemaa tahtoa.

Lain käsittely eduskunnassa kiireellisenä edellyttää viiden kuudesosan hyväksymistä kiireellisen käsittelyn osalta. Kun katsoo pykälämuotoilua ja tilannetta yleensä, jossa ollaan, rupeaa mietiskelemään, onko esityksellä kaiken kaikkiaan niin kiire kuin on annettu ymmärtää.

Herra puhemies! Ehdotan, että asian käsittely pantaisiin pöydälle lokakuun 5 päivänä pidettävään eduskunnan istuntoon.

Ed. N i k u l a : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Helteen pöydällepanoehdotusta.

P u h e m i e s : Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja sitä on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia ilmaisemaan käsityksensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Helle ed. Nikulan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi lokakuun 5 päivänä pidettävään täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Helteen ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi lokakuun 5 päivänä pidettävään täysistuntoon.

6) Hallituksen esitys n:o 143 verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan, jolle valtiovarainvaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto.

7) Hallituksen esitys n:o 144 laiksi lääninoikeuslain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Lakivaliokunta on varmaan oikea paikka, johon asia pitääkin lähettää, mutta katson, että esityksessä on hie- man omalaatuinen lääninoikeuden kokoonpano. Hallituksen esityksen mukaan mahdollistetaan se, että myös esittelijä voi olla lääninoikeuden yksi jäsen. Kun tässä on tällainen mahdollisuus, mielestäni asiasta tulisi pyytää myös perustuslakivaliokunnan lausunto. Jos puhemies suostuisi ehdotuksen tarkistamiseen, toivoisin niin, mutta välttämättömänä pidän, että ainakin lakivaliokunta päättäisi pyytää lausunnon, jos eduskunta ei niin päättä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan, jolle valtiovarainvaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto:

8) Hallituksen esitys n:o 145 laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan:

9) Hallituksen esitys n:o 146 laiksi polttoaineverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta

sosiaali- ja terveystoimikuntaan:

10) Hallituksen esitys n:o 147 laeiksi potilasvahinkolain ja korkolain 1 §:n muuttamisesta

11) Hallituksen esitys n:o 148 laiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 15 §:n muuttamisesta

12) Ed. Kohijoen ym. lakialoite n:o 34 laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystoimikuntaan.

Keskustelu:

Ed. K o h i j o k i : Herra puhemies! Sodassa terveytensä menettäneet sotainvalidit haluavat mahdollisimman pitkään asua omissa kodeissaan, asunnoissaan. Jotta se olisi mahdollista, jotta näiden terveytensä menettäneiden miesten ja naisten perusteltu vanhuudentoive voisi toteutua, tulisi sotilasvammalakia muuttaa juuri niin kuin on ehdotettu, että vähintään 20 prosentin haitta-asteen omaavat sotainvalidit saisivat vammastaan ja sairaudestaan johtuvien asunnon muutostöiden aiheuttamat tarpeelliset kulut korvattaviksi valtion varoista. Tällähän saataisiin aikaan myös yhteiskunnan menoissa säästöjä, kun laitoshoidon tarve vähentyisi. Tässä ihan lyhyesti asian perusteluja.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveystoimikuntaan.

13) Ed. Nikulan ym. lakialoite n:o 35 laiksi polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. N i k u l a : Arvoisa puhemies! Eduskunta teki päiväjärjestyksen 2) asian kohdalla päätöksen, joka merkitsee vastuulliseen ja säästävään energiapolitiikkaan siirtymistä hyvin merkittäväällä tavalla. Tämä aloite eräältä suhteellisen pieneltä mutta hyvin tärkeältä osalta sekin tukee tämän linjan toteutumista. Aloite on talousarvioaloite, se liittyy hallituksen esitykseen polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta. Aloitteessa lähdetään siitä, että ympäristöverotuksella suositetaan energiaa säästävien lamppujen käyttämistä lähinnä kotitaloudessa. Hehkulankalamppu, joka kuluttaa huomattavasti enemmän energiaa kuin loistelamppu, tulisi tämän johdosta saamaan ympäristöveron. On mahdollista, että tämä vero voi aiheuttaa ongelmia kotimaiselle hehkulankalampputuotannolle. Siinä mielessä veron tuottoa on perusteltua käyttää uuden energiaa ja ympäristöä säästävän teknologian käyttämiseen myös lampputeollisuudessa. Verotusta ei tunnustusti voi korvamerkitä, joten sitä ei aloitteessa nimenomaan ole näin tehty, mutta kun asia käsitellään talousarvion yhteydessä, siinä yhteydessä tätä koskeva asia voidaan myös päättää.

Arvoisa puhemies! On mahdollista, että lain määräaikaaisuus voisi olla perusteltu, mutta se liittyy polttoaineverotusta koskevaan lakiin, jossa määräaikoja ei erikseen ole pantu. Siinä laissa annetaan erityyppiselle sähkölle omat ympäristöveronsa, ydinsähkö ja tuontisähkö tulevat ankaremmin verotetuiksi kuin kotimaassa muilla tavoin tuotettu sähkö. Siitä mielessä aloite luontevasti liittyy esityksen kokonaisuuteen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

14) Asetus 10 päivältä syyskuuta 1993 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Haitia koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta (A 7)

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ensi tiistain täysistuntoon:

15) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 15 (HE 90)

16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 29 (K 7)

17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 30 (VNP 1)

ensi keskiviikon täysistuntoon:

18) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 9 valtioneuvoston kulttuuripoliittisesta selonteosta 1993

ensi tiistain täysistuntoon:

19) Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 18 (HE 123)

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen